

Votre Programme Matmidim

Semaine du 25 au 29 février 2024

Souguia n°122

ת"ב

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Néfech bénéfèch (1)

Prendre une vie pour en sauver une autre

- Sources -

Pour la santé de

Haim Dan ben Juliette, Esther bat Rakheli, Itshak ben Yamine, Tsyon Yossef ben Itshak, Rakheli bat Lisa, Chimon ben Juliette

Tephila avant le Limoud

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁלֹא יֵאָרַע דְּבַר תְּקֵלָה עַל יָדֵי, וְלֹא אֶכְשַׁל בְּדַבַּר הַלְכָה, וְיִשְׁמְחוּ בִּי חֲבֵרֵי, שְׁלֹא אֵמַר עַל טָמְא טְהוֹר וְלֹא עַל טְהוֹר טָמֵא, וְלֹא עַל מַתָּר אָסוּר וְלֹא עַל אָסוּר מַתָּר, וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבֵרֵי בְּדַבַּר הַלְכָה וְאִשְׁמַח בָּהֶם. כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי וְדַעַת וְתְבוּנָה. גַּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ

Tephila après le Limoud

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשַׁמְתָּ חֲלָקֵי מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ. וְלֹא שַׁמְתָּ חֲלָקֵי מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׂאֲנִי מִשְׁכִּימִים וְהֵם מִשְׁכִּימִים. אֲנִי מִשְׁכִּימִים לְדַבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מִשְׁכִּימִים לְדַבְרֵי בְטָלִים. אֲנִי עֲמַל וְהֵם עֲמַלִּים. אֲנִי עֲמַל וּמִקְבֵּל שְׂכָר וְהֵם עֲמַלִּים וְאֵינָם מִקְבָּלִים שְׂכָר. אֲנִי רֵץ וְהֵם רָצִים. אֲנִי רֵץ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רָצִים לְבָאָר שְׁחַת. שְׁנֵאָמַר וְאִתָּה אֱלֹהִים תּוֹרְדִם לְבָאָר שְׁחַת. אֲנִשִּׁי דְמִים וּמְרָמָה לֹא יִחְצוּ יְמֵיהֶם, וְאֲנִי אֶבְטַח בְּךָ

” וְחַי בָּהֶם ” - Les Mitsvot ont été données de façon à permettre la vie et non l'inverse. Et pourtant, les H'azal ont parfois été confrontés à faire le choix de prendre une vie pour en sauver une autre. Nous tenterons de connaître les fondements de la Halakha pour la prise de décision dans différents cas comme : sauver un groupe en choisissant de tuer un individu, sauver une personne d'un assassin ou d'un violeur, permettre l'avortement etc...

Bon Limoud sur Matmidim !

Programme du dimanche

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין עב.

ורע לעולם: **מתני'** "הבא במחתרת נידון על שם סופו יהיה בא במחתרת ושבר את החבית אם יש לו דמים חייב אם אין לו דמים פטור: **גמ'** "אמר רבא מאי טעמא דמחתרת חזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממונו והאי מימר אמר אי אזילנא קאי לאפאי ולא שביק לי ואי קאי לאפאי קטילנא ליה" והתורה אמרה אם בא להורגך השכם להורגו

מתני' הבא במחתרת. שאמרה תורה יהרג: נידון על שם סופו. דהא לא קטל ומקטיל משום דסופו להרוג צעל הבית כשיעמוד כנגדו

גמ' מאי טעמא דמחתרת. שאמרה תורה אין לו דמים כלומר הרי הוא לך כמי שאין לו דם ונשמה ומותר להורגו: חזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממונו. שרואה שאחר נוטלו ושותק הלכך יודע הגנב הזה שצעל הבית עומד על ממונו להצילו ומימר אמר הגנב אי אזילנא לגביה קאי צאפאי ואי קאי קטילנא ליה ואמרה לך תורה אין לו דמים ומלמדתך מאחר שהוא צא להרגך השכם אתה להורגו:

להציל ממונו: יש לו דמים חייב. אם אינו ראוי ליהרג כגון אב על הבן דתניא לקמן דאין הבן ראוי להרוג את אביו הבא עליו במחתרת משום דרחמי האב על הבן ולא צא על עסקי נפשות ואי הוה קאי צריה לאפיה להציל ממונו אין צדעתו של אביו להורגו: חייב לשלם החצית כשאר מזיק: אין לו דמים. כגון שאר כל האדם שניתן רשות לצעל הבית להורגו פטור מלשלם דחיוב מיתה וחיוב תשלומין צאין כאחד ואע"פ שניצל פטור מן התשלומין דקי"ל (כתובות דף לה.) חייבי מיתות שוגגין כגון שלא התרו צהן אין משלמין ממון שעם המיתה אע"פ שאין נהרגין:

(textes en petits caractères optionnels)

חידושי הר"ן מסכת סנהדרין דף עב עמוד א

מתניתין הבא במחתרת נידון על שם סופו. אידי דתנא דבן סורר ומורה נידון על שם סופו תנא הבא במחתרת נידון על שם סופו אף על גב דדיניה דבא במחתרת נידון כהלכתו בסייף בסתם מיתה אלא דאם אינו יכול להמיתו בסייף יכול להמיתו באיזה מיתה שירצה וכדאיתא בגמרא. ואידי דקתני בא במחתרת דהוי חיובו משום רודף ומצילין אותו בנפשו תנא ואלו שמצילין אותו בנפשם ובתר האי פירקא הדר למידריה ותני ואלו הן הנשרפין:

ואי קאי לאפאי קטילנא ליה. ודאי שאין כל הגנבים באין על עסקי נפשות ואי קאי בעל הבית לאפיה ושקיל ממוניה מיד גנב לא קטיל ליה דאי לא יכול גנב למיגנב ליזיל לנפשי' אלא בעל הבית הוא העומד כנגדו על מנת להרוג אם לא יניח לו את הכלים מיד שאע"פ שאינו בדין להורגו על כך חזקה שאין אדם מעמיד עצמו על ממונו והגנב שהוא יודע זה כשהוא עומד כנגדו על עסקי נפשות הוא עומד והוא שהתחיל במריבה ובא במחתרת עשאו הכתוב רודף ואמר שאין לו דמים:

יד רמ"ה מסכת סנהדרין דף עב עמוד א

מתני' הבא במחותרת נידון על שם סופו בגמרא מפרש לה. היה בא במחותרת ושבר את החבית אם יש לו דמים כלומר אם יש לו דין דמים שהשוּפך דמו נהרג עליו חייב לשלם דלא מתחייב בנפשו הוא ואם אין לו דין דמים שאם נשפך דמו אין חייבין עליו פטור דמתחייב בנפשו הוא ופטור מתשלומין דכתיב ולא יהיה אסון ענוש יענוש הא אם יש אסון לא יענוש ואף על פי שניצול ולא נהרג פטור מלשלם הואיל ונתחייב מיתה בשעת שבירת החבית ואפילו למאן דאמר חייבי מיתות שוגגין חייבין לשלם התם הוא דלא הוה חיוב מיתה כלל הכא בההיא שעתא מיתה הוה איכא חיוב מיתה. כיצד אמרו יש לו דמים ואין לו דמים אם ברור לך הדבר שיש לו שלום עמך שאם תעמוד כנגדו להציל את ממונך אינו נהרג ודמים לו אל תהרגוהו ואם לאו אין לו דמים והרגוהו ובגמרא מפרש לה שפיר לקמן ומשוי חילוק בין הבן שבא על האב ובין האב שבא על הבן:

אמר רבא מאי טעמא דמחותרת דאמר רחמנא אם במחותרת ימצא כו' אין לו דמים חזקה אין אדם מעמיד עצמו על ממונו אלא טורח להציל בכל דבר ואפי' בנפשו של גנב והאי גנב כיון דאתי למיגנב ודאי אי לאו דדעתיה למקטליה לבעל הבית כי קאי באפיה לא הוה אתי לפיכך אמרה תורה הבא להורגך השכמ להורגו וכי תימא אם כן הוה ליה בעל הבית נמי רודף בעל הבית לאו רודף הוא אי משום דקטיל ליה השתא משום דאתי איהו למקטליה הוא דקטיל ליה מאי אמרת אי לאו חזקה דאין אדם עמיד עצמו על ממונו לא הוה אתי איהו אדעתא דמקטליה מכל מקום בעל הבית לא קא עביד השתא ולא מידי והשתא אמאי אתי איהו למקטליה הוה ליה רודף והתורה אמרה הבא להורגך השכמ להורגו ולא מצינן למימר דהאי דקאמר חזקה אין אדם עמיד עצמו על ממונו דלהצלה בעלמא הוא ולא לאצוליה בנפשו של גנב דאם כן אכתי מנא ידעי' דדעתיה דגנב למקטליה לבעל הבית כי היכי דלדייניה כרודף האי מימר אמר אי יכילנא ליה לבעל הבית שקילנא ליה לממוניה בעל כרחיה ואי לא שביקנא ליה ולממוניה וערקנא אלא משום דידע ביה בבעל הבית דאי יכיל ליה קטיל ליה הילכך כי אתי אדעתא דקדים איהו וקטיל ליה הילכך הוה ליה רודף כדאמרן:

Programme du lundi

תוספות ר' עקיבא איגר מסכת אהלות פרק ז משנה ו
[אות טו] שאין דוחין נפש. והא דלא מקרי הולד רודף דניתן להצילו בנפשו דמשמ' קרדפו אחרי' גמ' סנהדרין דף ע"ב. והרמב"ם פ"א מהלכות רוצח הלכה ט' כתב אף זו מצות ל"ת שלא לחוס על נפש רוצח לפיכך התירו החכמים שהעוברת שהיא מקשה לילד מותר לחתוך העובר שבמיעה בין בסם ובין ביד מפני שהוא כרודף אחריה כו'. והוא תמוה לכאורה דהא הכא לאו משום רודף אתינן עליה דהרי ביוצא רובו אין נוגעין בו אלא ע"כ הטעם משום דעובר לא נקרא נפש [...]

משנה מסכת אהלות פרק ז משנה ו
האשה שהיא מקשה לילד מחתכין את הולד במעיה ומוציאין אותו אברים אברים מפני שחיייה קודמין לחייו יצא רובו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש:

ספר שמואל פרק כ'

(א) וישם נקרא איש בליעל וישמו שבוע בן בכרי איש ימיני ויתקע בשופר ויאמר אין לנו חלק בְּדוֹד וְלא נחלה לנו בכך וישו איש לאהלו ישראל: (ב) ויעל כל איש ישראל מאחרי דוד אחרי שבוע בן בכרי ואיש יהודה דבקו במלכם מן הירדן ועד ירושלים: (ג) באשר הגה מן המסלה עבר כל איש אחרי יואב לרדף אחרי שבוע בן בכרי: (ד) ויעבר כל שבטי ישראל אבלה ובית מעכה וכל הברים ויקהלו ויבאו אף אחרי: (טו) ויבאו ויצרו עליו באבלה בית המעכה וישפכו סללה אל העיר ותעמוד כחל וכל העם אשר את יואב משחיתם להפיל החומה: (טז) ותקרא אשה חכמה מן העיר שמעו שמעו אמרו נא אל יואב קרב עד הגה ונדברה אליך: (יז) ויקרב אליה ותאמר האשה האתה יואב ויאמר אני ותאמר לו שמע דברי אמתך ויאמר שמע אנכי: (יח) ותאמר לאמר דבר ודברו בראשנה לאמר שאול וישאלו באבל וכן התמו: (יט) אנכי שלמי אמוני ישראל אתה מבקש להמית עיר ואם בישראל למה תבלע נהלת יהודה: (כ) ויען יואב ויאמר הלילה הלילה לי אם אבליע ואם אשהית: (כא) לא כן הדבר כי איש מהר אפרים שבוע בן בכרי שמו נשא ידו במלך בְּדוֹד תנו אתו לבדו ואלכה מעל העיר ותאמר האשה אל יואב הנה ראשו משלך אליך בעד החומה: (כב) ותבוא האשה אל כל העם בהקמתה ויקרתו את ראש שבוע בן בכרי וישלכו אל יואב ויתקע בשופר ויפצו מעל העיר איש לאהלו ויואב שב ירושלים אל המלך:

עב: בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

אמר רב הונא ^הקטן הרודף ניתן להצילו בנפשו קסבר רודף אינו צריך התראה לא שנא גדול ולא שנא קטן איתיביה רב חסדא לרב הונא ^ויצא ראשו אין נוגעין בו לפי שאין דוחין נפש מפני נפש ואמאי רודף הוא שאני התם דמשמיא קא רדפי לה

אדעתא דנפשות קא אתי אלא דאשכח פתחא להדיא ועל אדעתא דאי קאי באפאי ליפוק: קטן הרודף. את קטן אחר להרגו: ניתן להצילו בנפשו. כדילפינן לקמן (דף עג.) רוצח ניתן להצילו בנפשו והאי אע"ג דקטן הוא ולאו בר קבולי התראה הוא לגבי רדיפה דינו כגדול: קסבר. רב הונא רודף אין צריך התראה לענין להצילו בנפשו דלא ניתנה התראה אלא לענין ב"ד דלא מצי למקטליה אם הרג בלא התראה: ילא ראשו. באשה המקשה לילד ומסוכנת. וקמני רישא החיה פושטת ידה וחותכתו ומוציאתו לאצרים דכל זמן שלא ילא לאויר העולם לאו נפש הוא וניתן להורגו ולהציל את אמו אבל ילא ראשו אין נוגעים בו להורגו דהוה ליה כילוד ואין דוחין נפש מפני נפש. ואם תאמר מעשה דשבע בן בכרי (שמואל ב כ) הנה ראשו מושלך אליך דדחו נפש מפני נפש התם משום דאפילו לא מסרוהו לו היה נהרג בעיר כשיתפשנה יואב והן נהרגין עמו אבל אם היה הוא ניזול אע"פ שהן נהרגין לא היו רשאים למסרו כדי להציל עצמן אי נמי משום דמורד במלכות הוה והכי מפרש לה בתוספתא דתמורה ט: משמיא קא רדפי לה. [למיה:] והסורה אמרה שופך דם האדם באדם דמו ישפך. כל הרואה אותו ישפוך דמו בשביל אותו אדם שהוא רודף

יד רמ"ה מסכת סנהדרין דף עב עמוד ב

אמר רב הונא קטן הרודף את חברו להרגו ניתן להצילו בנפשו ואף על גב דקטן לאו בר עונשין הוא לאו משום חיובא דידיה הוא דקטל ליה אלא משום הצלה דהאיך ואי משום דקטן לאו בר קבולי התראה הוא קסבר רודף אינו צריך התראה הילכך לא שנא גדול ולא שנא קטן. [...]

Programme du mardi

---

3. כי בשדה מצאה
צעקה הנער המארשה
ואין מושיע לה:
דברים כב כז

2. ולנער לא תעשה דבר
אין לנער חטא מות כי
כאשר יקום איש על
רעהו ורצחו נפש בן
הדבר הזה:
דברים כב כז

תורה אור השלם
1. לא תלך רכיל בעמך
לא תעמד על דם רעך
אני יי: ויקרא יט טז

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין עג.

ומה נערה המאורסה שלא בא וכו'. וא"ת הוהא פגם חמור מרוצח שזה בסקילה וזה בסייף לאו פירכא היא דהכא לא קפיד קרא אחיסורא אלא אפגימי' דהא נעודה בה עבירה או שאין מקפדת על פגמה אין מזילין אותה בנפשו כדמוכח שמעתינן ופשיטא דיש פגם גדול בנהרג מבגירה המאורסה

שנאנסה וא"ת ומנא לן דאפגימי' קפיד רחמנא דילמא אחיסורא קפיד מדאיתריין למעוטי עובד עבודת כוכבים ומחלל שבת ובהמה ובקונטרס פי' לקמן דאפגימי' קפיד מדגלי בהני ולא בעבירות אחרות ועוד י"ל דאין מושיע לה משמע דאבזשתה קפיד קרא: **הרי זה בא לאמור ונמצא אמור.** פירוש ונמצא אף למד דהא ללמד נמי אתא כדדרשינן לקמיה מה רוצה יהרג ואל יעבור וכן בההוא דלעיל בפרק ד' מיתות (דף טז.) משכבי אשה מגיד לך הכתוב ששני משכבות באשה וקאמר הרי זה בא ללמד ונמצא למד והיינו נמי אף למד דהא ילפינן מיניה הערהא בזכור בההיא שמעתינן ולשמאל דמחייב אזכור בנן ג' שנים

והא דאמר בריש פ"ג דחולין (דף טז.) גבי לבי ואיל הרי זה בא ללמד ונמצא למד מה פסולי המוקדשים בשחיטה התם נמי יש לפרש דאף למד קאמר דללמד אפסולי המוקדשין נמי קא אמר לפטור מן המתנות כדדרשינן ב"ק דבזכורות (דף טו.)

אף רוצח ניתן להצילו בנפשו. ואם תאמר מוהוכה בכל אדם נפקא כדדרשינן לעיל (דף עב.) וי"ל דהתם רשות ואשמעינן קרא דאין לו דמים אבל הכא קמ"ל דחובה להציל: **להצילו בנפשו בוי.** משמעות הלשון שמזילין הנרדף בנפשו של רודף אבל לא יתכן לפרש כן ברודף אחר הבהמה וכיוצא בה לפיכך נראה לפרש דמזילין את האדם מן העבירה בנפשו של עצמו אבל קשה מנערה המאורסה דקאמר שניתן להצילה בנפשו וא"ת וכיון דמהכא ילפינן דרוצח ניתן להצילו בנפשו למה לי קרא בטובע בנהר ומהי גוררתו השתא תצרו הורג כדי להציל התם

מתני' ואלו שמזילין אותן. מן העבירה: בנפשו. ניתנו ליהרג לכל אדם כדי להצילן מן העבירה ומקראי נפקי: **אבל הרודף אחר בהמה.** לרבעה והרוצה לעבוד עבודת כוכבים ולחלל שבת וכל שכן שאר כריתות ומיתות ב"ד שאין עריות דלא ניתן להצילו בנפשו אלא מדבר שהוא ערוה ויש בה קלון ופגם לנרדף כגון זכר ונערה המאורסה ומיהו רוצח בהדיא כתיב ביה. והאי דנקט בהמה משום דמייא לעריות ונקט נמי עבודת כוכבים משום דקד"א מיתי בק"ו כדלקמן ושבח נמי תימי בגזירה שיה: **גמ' לא תעמוד.** לא תעמיד עצמך על דמו אלא הצילה: **לפגמה.** לביישה ולזולה אמרה תורה נתנה להצילה בנפשו כדילפינן לקמן מואין מושיע לה: **מן הדין.** ק"ו: **הקישא הוא.** שהוקש רוצח לנערה המאורסה וכל היקש וגזירה שיה המופנת הרי הוא כמפורש במקרא ועונשין ממנו לפי שלא ניתנה למדרש מעצמו אבל מקל וחומר שאדם דן ק"ו מעצמו אע"פ שלא קבלו מרבו אין עונשין ממנו כדילפינן במכות (דף טז.): **וכי מה**

מתני' ואלו הן שמזילין אותן בנפשו הרודף אחר חבירו להרגו וואחר הזכר ואחר הנערה המאורסה. אבל הרודף אחר בהמה יוהמחלל את השבת ועובד עבודת כוכבים אין מזילין אותן בנפשו: **גמ' ת"ר מניין לרודף אחר חבירו להרגו שניתן להצילו בנפשו ת"ל.** לא תעמוד על דם רעך והא להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה לכדתניא "מניין לרואה את חבירו שהוא טובע בנהר או היה גוררתו או לסטין באין עליו שהוא חייב להצילו ת"ל לא תעמוד על דם רעך אין ה"ג ואלא ניתן להצילו בנפשו מנלן אתיא בקל וחומר מנערה המאורסה מה נערה המאורסה שלא בא אלא לפוגמה אמרה תורה ניתן להצילה בנפשו רודף

אחר חבירו להרגו על אחת כמה וכמה וכו' עונשין מן הדין דבי רבי תנא הקישא הוא כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש וכו' מה למדנו מרוצח מעתה הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש רוצח לנערה המאורסה מה נערה המאורסה ניתן להצילה בנפשו אף רוצח ניתן להצילו בנפשו ונערה מאורסה גופה מנלן כדתנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל ואין מושיע לה הא יש מושיע לה בכל דבר שיכול להושיע גופא מניין לרואה את חבירו שהוא טובע בנהר או היה גוררתו או לסטין באין עליו שהוא חייב להצילו ת"ל לא תעמוד על דם רעך והא מהכא נפקא מהתם נפקא אבדת גופו מניין ת"ל והשבותו לו אי מהתם הוה אמינא ה"מ בנפשיה אבל מיטרח ומיגר אגורי אימא לא קמ"ל תנו רבנן וואחד הרודף אחר חבירו להרגו ואחר הזכר ואחר נערה המאורסה ואחר חייבי מיתות ב"ד ואחר חייבי כריתות מזילין אותן בנפשו אלמנה

למדנו מרוצח. כאן לפטור את האונס דקאמר ליה קרא"ן אין לנערה חטא מות כי כאשר יקום איש דמשמע כי היכי דהתם אונס פטור הכא נמי פטורה אלא משמע שיה בא ללמד על הנערה ונמצא שכתב כאן ללמד הימנה כלומר נמצא אף למד דמשום מילי אחריני איתקוש ותרוייהו ילפי מהדדי: **מה נערה המאורסה ניתן להצילה.** מן העבירה בנפשו אף רוצח וכו' ואכתי ילפא נערה מרוצח שמהרג ואל תעבור כדלקמן ומיהו הכא לא אסיקנא במילתיה דר' דאגז גררא אחיא: ומדקאמר אין מושיע מכלל דבעיא משועה: **אדם גופו.** כגון נטבע בנהר מניין שאתה מצווה על השבת: **ס"ל והשבותו לו.** קרא יתירא הוא למדרש השב את גופו לעצמו: **הני מילי בנפשו.** אם זה הרואה יכול להצילה יצילה: **קמ"ל.** לא תעמוד על דם רעך לא תעמוד על עצמך משמע אלא חזור על כל דדקין שלא יאבד דם רעך: **חייבי**

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין עד.

א"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק נימנו וגמרו בעליית בית נתזה בלוד
הכל עבירות שבתורה אם אומרין לאדם עבור ואל תהרג. יעבור ואל יהרג חוץ
מעבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים ועבודת כוכבים לא והא תניא
א"ר ישמעאל מנין שאם אמרו לו לאדם עבוד עבודת כוכבים ואל תהרג
מנין שיעבור ואל יהרג ת"ל וחי בהם ולא שימות בהם יכול אפילו
בפרהסיא תלמוד לומר ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי אינהו דאמור
בר"א דתניא ר"א אומר ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך
ובכל מאורך אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאורך ואם נאמר בכל
מאורך למה נאמר בכל נפשך אם יש לך אדם שגופו חביב עליו מממונו
לכך נאמר בכל נפשך ואם יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו לכך
נאמר בכל מאורך גילוי עריות ושפיכות דמים כדרבי דתניא רבי אומר כי
כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה וכי מה למדנו מרוצח
מעשה הרי זה בא ללמד ונמצא למד מקיש רוצח לנערה המאורסה מה
נערה המאורסה ניתן להצילו בנפשו אף רוצח ניתן להצילו בנפשו ומקיש
נערה המאורסה לרוצח מה רוצח יהרג ואל יעבור אף נערה המאורסה תהרג
ואל תעבור רוצח גופיה מנא לן סברא הוא דההוא דאתא לקמיה דרבה
ואמר ליה אמר לי מרי דוראי זיל קטליה לפלגיא ואי לא קטלינא לך אמר ליה
לקטלוך ולא תיקטול מי יימר דמא דידך סומק טפי דילמא דמא דהוא גברא
סומק טפי כי אתא רב דימי א"ר יוחנן לא שנו אלא שלא בשעת גזרת המלכות
ואבל בשעת גזרת המלכות אפי' מצוה קלה יהרג ואל יעבור כי אתא רבין א"ר
יוחנן אפי' שלא בשעת גזרת מלכות לא אמרו אלא בצינעא אבל בפרהסיא אפי'
מצוה קלה יהרג ואל יעבור מאי מצוה קלה אמר רבא בר רב יצחק אמר רב
אפילו

נסוה. שם האיש: יעבור

ואל יהרג. ומי זה? ולא שימות בהם:
חוץ מעבודת כוכבים וכו'. לקמן יליף
לה: בפרהסיא. לקמן [ע"ז] מפרש כמה
פרהסיא: לא תחללו. בפרהסיא איכא
חלול השם וזריך לקדש את השם וזהו
ונקדשתי שמוסר נפשו על אהבת יוצרו:
ואהבס אס ה' אלהיך. משמע שלא
תמירנו בעבודת כוכבים: לכך נאמר
וכו'. כלומר תהא אהבתו חביבה לך
יותר מכל החביב לך: מה רוצה יהרג
ואל יעבור. ואם אמר לו הוי רוצח
והרוג את הנפש ואם לאו הריני הורגך
יהרג ואל יעבור: סברא הוא. שלא
תדחה נפש חבירו דאיכא תרמי אבוד
נשמה ועזירה מפני נפשו דליכא אלא
חדא אבוד נשמה והוא לא יעבור דכי
אמר רחמנא לעבור על המצוות משום
ומי זה? משום דיקרה צעניו נשמה של
ישראל והכא גזי רוצח כיון דסוף סוף
איכא איבוד נשמה למה יהא מותר
לעבור מי יודע שנפשו חביבה ליוצרו
יותר מנפש חבירו הלכך דבר המקום
לא ניתן לדחות: מרי דוראי. אדון
עיני ונכרי הוה: מאי חזיס דמא
דיך סומק טפי. מי יודע שיהא דמך
חביב ונאה ליוררך יותר מדם חבירך

5. ושמרתם את חקתי
ואת משפטי אשר יעשה
אתם האדם וחי בהם אני
ויקרא ית ה
6. ולא תחללו את שם
קדשי ונקדשתי בתוך בני
ישראל אני יי
מקדשכם:

ויקרא כב לב
7. ואהבת את ה' אלהיך
בכל לבבך ובכל נפשך
ובכל מאורך: דברים ו ה
8. ולנער לא תעשה דבר
אין לנער חטא מות כי
באשר יקום איש על
רעהו ורצחו נפש כן
הדבר הזה:

דברים כב כו

הלכך אין כאלו לומר ומי זה? ולא שימות בהם שלא תמיר הכתוב אלא משום חביבות נפשם של ישראל להקצ"ה וכלן שיש אבוד נפש חבירו
לא ניתן דבר המלך לדחות שזה על הרצחה: ואפילו מצוה קלה יהרג ואל יעבור. שלא ירגילו העובדי כוכבים להמריך את הלצנות לך:

Programme du jeudi

נימוקי יוסף מסכת סנהדרין דף יז עמוד א

[דף עג א] אלו שמצילין. הנרדף בנפשו של רודף שניתן להרגו ומקרא נפקי: אבל ברודף וכו' כ"ש שאר כריתות ומיתות ב"ד שאינן עריות דלא ניתן להצילן בנפשו אלא מדבר שהוא ערוה ויש בה קלון ופגם לנרדף כגון זכור ונערה המאורסה ומיהו רוצח בהדיא כתיב ביה והאי דנקיט בהמה משום דדמייא

לעריות וע"ז משום דסד"א תיתי בק"ו כדלקמן ושבת נמי תיתי בג"ש כדאיתא בגמ' מ"ד מצילין בהני:

אלו שמצילין ת"ל לא תעמוד וכו'. דמשמע לא תעמוד על עצמך אלא חזור בכל הצדדין שלא יאבד דם רעך אפילו לטרוח ולשכור שכירים להצילו:

עמוד ב

מה רוצח יהרג ואל יעבור. אם אומר לו הוי רוצח והרוג את הנפש ואם לאו הריני הורגך: [אף נערה מאורסה] תהרג ואל תעבור. כן הלשון ברוב הספרים ופי' תהרג האשה אף על גב דאשה קרקע עולם כדאמרי' גבי אסתר לקמן היינו כשבאו עליה באונס שאין בידה מה לעשות אבל אם אמרו לה נכרים הדביקי פלוני לעצמך תהרג ואל תדביקו שאם כן הרי היא עושה מעשה בידים אי נמי כגון שהעלה לבו טינא ואיכא מאן דגריס יהרג ואל יעבור ואבועל קאי: סברא הוא. שלא תאבד נפש דאיכא תרתי איבוד נפש ועבירה מפני נפשו דליכא אלא חדא איבוד נפש והוא לא יעבור והני שלשה עבירות דאמרי' דיהרג ואל יעבור לאו דוקא בעבירה גופה אלא אינהו וכל אבזריהו קאמרי' ופי' אבזריהו השייך להם ודוגמתו במנחות [דף עג ב] עולה וכל אבזרהא תדע דאבזריהו נמי יהרג דאמרינן לקמן [דף עה ב] גבי ימות ואל תעמוד לפניו ערומה ימות ואל תספר עמו אחורי הגדר ואמרינן בשלמא למאן דאמר אשת איש שפיר ואף על פי שאין זו העבירה גופה ואמרי' נמי [פסחים דף כה א] בכל מתרפאין במקום סכנה חוץ מעצי אשרה: מרי דוראי. אדון עירי ונכרי הוה: מאי חזית דדמא דידך סומק טפי. מי יודע שיהיה דמך נאה וחביב ליוצרך מדם חברך הלכך אין כאן לומר וחי בהם ולא שימות בהם: אם נאמר וכו'. פי' שאמר אותו שהוא יותר חביב וכ"ש האחר שהרי גלוי וידוע לפניו איזו יותר חביב: אם יש לך אדם וכו'. פי' שאין דעת בני אדם שוות בכך יש שגופו חביב עליו יותר מממונו ויש שממונו חביב עליו יותר לפיכך הזכירם תורה שניהם בפירוש שלא ליתן פתחון פה ליצר הרע לחלוק: לכך נאמר. כלומר תהיה אהבתו חביבה עליך יותר מכל החביב לך: ניתן להצילה. בנפשו של הרוצח לאונסה דכתיב ואין לה מושיע דמשמע הא יש מושיע ושיענה:

Liste des 122 Souguiot étudiées sur Matmidim

H'AGUIM				
Hanouka 8. Emplacement de la Hanoukia 44. 45. Ner Ich oubeto 111 - 113. Le Chamach	Pourim 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim 85. Zakhor et Méh'iyat Amalek	Pessah 20. Biour H'amets 58. Bedika des miettes 86. 87. 88. Vente du Hamets	Sefirat Haomer 21. Un seul grand compte 89. 90. Un enfant qui devient adulte au milieu de la Sfira Ben Hametsarim 100. 3ème Beit Hamikdash	Roch Hachana 35. Les trois Livres 101 - 103. Tkiot Choffar Soukot 36. Mitstaer 104 - 106. Ma'amid
BRAKHOT				
1. Birkot Hatorah 2. Choméa Kéoné 3. Arévout 4. Kavana dans le Chema 5. Position pour le Chema 6. Méah Brah'ot 7. Amen Yetoma 9. Les quantités pour les Brah'ot	10. Les Brah'ot de consommation 11. Brakha Chéeina Tsrih'a 12. Ikar Vétafel 13. Méein Chaloch 14. Brah'a sur un interdit 15. Anigrone 17. Birkat Haguafen	18. Natei Inchei 19. Birkat Haréah' 22. Les jus 23. Trima 24. Pat Kisnin (1) 25. Pat Kisnin (2) 26. Les Apéritifs 27-31 Zimoun 32. Tefilat Haderekh	33 -34. Birkat Hagomel 38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit 39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli 40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot 41. Hatov Véhamétiv sur le vin	42. Cheva Brah'ot (1) 43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot 46. Birkat Halevanah 47-49. H'azarat Hachats'
SOUGUIOT GENERALES				
37. Bal Tossif 50. Tokh Kédé Dibour	51-52. Ein Chaliah' Lidvar Avera	53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o 54. Mitsvot lav lihanot nitanou	55-56. Mitsvat Assei Chehazman grama 57. Zerizim makdimim lemitsvot	71. 72. Haossek Bamitsva Patour Minhamitsva 89. 90. Les actions de l'enfant
CHABBAT – Melekhet Mah'chevet		Chabbat – Les Derabanan		
59. 60. 61. Mit'assek 62. 63. 64. Davar Chééno Mitkaven 65. à 68. Psik Récheh	75 à 79. Grama 80. Chinouy 69. 70. Melakha chéeina tsrikha légoufah	91 à 95. Réhitsa BéChabbat VéYom Tov 107 – 110. Nerot Shabbat		
HACHKafa - PENSEE JUIVE	EVEN HAEZER	YOrei DE'AH	H'OCHEN MICHPAT	
81 à 84. Tsaar Baalei Haim	96 à 99. Yih'oud	73. 74. Maaser sur les gains	114 – 117. Adam Hamazik Béoness 118 -121. Th'ilato bépchia vessofo béoness	122. Néfech bénéfech